

Iker Buixaderas

Jazyková analýza kognitivně chápaného Viewpoint ve vybraných povídkách Julia Cortáзара

Posudek oponenta bakalářské práce

Iker Buixaderas se ve své bakalářské práci rozhodl pro méně tradiční téma – analýzu textu z hlediska kognitivnělingvistického *Viewpoint*. Takto zaměřené práce jsou na bakalářské úrovni spíše ojedinělé, jelikož vyžadují hlubší pochopení složitých teoretických konceptů. Autor se pokouší o fúzi teorie mentálních prostorů Gilla Fauconniera a operativního slovesného modelu J. P. Ruize Campilla. Porozumět oběma teoriím na této úrovni studia a umět je aplikovat na jazykový materiál je obdivuhodné. Autorovi se velmi dobře daří tyto teoretické koncepty přehledně a srozumitelně popsat. Velmi kladně hodnotím právě navrhované propojení teorie mentálních prostorů s operativním slovesným modelem, který je vystaven na španělštině a odráží tak specifika tohoto jazyka. Je zcela evidentní, že je tento návrh výborně promyšlený. Na úvod musím konstatovat, že autor se velmi kvalitně obeznámil s oběma teoretickými rámci a předkládá práci, která přináší velmi zajímavý a neotřelý vhled od slovesného systému španělštiny.

Velká část práce je věnována výkladu teorie. V kapitolách 1–4 autor představuje teorii mentálních prostorů, kognitivní chápání *Viewpoint* a dále operativní slovesný model. Autor nejprve velmi přehledně vysvětluje termíny, se kterými v rámci práce operuje. Vzhledem k povaze obou teorií a následné analýze se autor okrajově věnuje i tématu slovesného času, aspektu a modu. Teorie má logickou strukturu, je evidentně dobře promyšlená, autor zmiňuje vše podstatné pro svou následnou analýzu. Velmi dobře se autorovi daří vypořádat se s terminologickou nejednotností, která v kognitivní teorii panuje. V páté kapitole, kterou považuji za největší autorův přínos, se Iker Buixaderas snaží o integraci operativního slovesného modelu do teorie mentálních prostorů. Tato část vykazuje vysokou míru abstrakce, analytického přístupu a lingvistického nadhledu. Velmi zdařile zde autor propojuje teorii s vlastními interpretacemi, které jsou promyšlené a zároveň střízlivé, jeho úvahy jsou podložené a logické. V šesté kapitole autor přechází k samotné analýze povídek Julia Cortáзара z hlediska *viewpointové* vzdálenosti slovesných paradigmat. Pro tyto účely si autor vytváří vlastní terminologii, která je založená na obou výše zmiňovaných teoriích, ale zároveň je přizpůsobena potřebám cílového jazyka. I v tomto ohledu Iker Buixaderas představuje promyšlený koncept a kvalitní filologické smýšlení.

V rámci kognitivní analýzy slovesných paradigmat jsou v centru pozornosti tři základní prostory: *Viewpoint*, *Focus* a *Event*. Autor pracuje s vlastními terminologickými značkami a pokouší se poukázat na specifika španělského slovesného systému – na základě posunů jednotlivých prostorů zdařile komentuje rozdíly mezi minulými časy a specifika souslednosti časové z tohoto hlediska. Zde je trochu škoda, že se autor nepokusil jednotlivé posuny prostorů zachytit i graficky, teorie mentálních prostorů (a obecně kognitivně orientované teorie) k tomu přímo vybízí. Tak by byly jasně vidět jednotlivé vztahy mezi prostory (včetně tzv. *Space builders*) a celá tato část by byla pro čtenáře přehlednější.

Po jazykové stránce je práce připravena velmi dobře. Až na občasné překlepy (bohužel i v názvu práce) nemám k její úpravě větších výhrad. Autor se vyjadřuje kultivovaně, práce je po stylistické stránce v pořádku. Chtěla bych vyzdvihnout práci s anglicky psanými kognitivně orientovanými zdroji.

Náměty k obhajobě:

- V práci autor zmiňuje studii Aintzane Doiz-Bienzobas (2002), která se věnuje charakteristice opozice *préterita* a *imperfekta* na základě vzdálenosti konceptualizátora (*Viewpoint*) a *ground*. Její pojetí vychází primárně z Langackerova chápání *groundingu* (zakotvení komunikační situace a jejích účastníků). Jak autor hodnotí aplikovatelnost této teorie na španělský slovesný systém v porovnání s Faucounnierovou teorií mentálních prostorů?
- V čem autor spatřuje největší úskalí kognitivní analýzy textu?

Z výše uvedeného vyplývá, že se jedná o kvalitní bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

V Praze 27. 8. 2024

Mgr. Adéla Smažíková